

На основу члана 56. став 1. Закона о заштити природе („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10 и 91/10- исправка, 14/2016 и 95/2018 - др. закон), Покрајинске скупштинске одлуке о заштити Парка природе „Русанда“ ("Службени. лист АП Војводине", бр. 8/2019), и члана 30. Статута установе „Резервати природе“ Зрењанин, Управни одбор установе, на седници одржаној 18.04.2019. године, доноси

П Р А В И Л Н И К О УНУТРАШЊЕМ РЕДУ И ЧУВАРСКОЈ СЛУЖБИ ПАРКА ПРИРОДЕ „РУСАНДА“

I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим Правилником регулишу се унутрашњи ред, организација, начин рада и опрема чуварске службе и основна правила организације противпожарне заштите (у даљем тексту: Правилник) Парка природе „Русанда“ (у даљем тексту: ПП „Русанда”), односно ближе прописују правила из члана 56. став 4. Закона о заштити природе (у даљем тексту: Закон), по којима се на подручју ПП „Русанда” спроводе режими заштите утврђени чланом 35. Закона и члана 15. Покрајинске скупштинске одлуке о проглашењу ПП „Русанда” (у даљем тексту: Покрајинска скупштинска одлука).

Члан 2.

Одредбе овог Правилника односе се на кориснике заштићеног подручја у смислу члана 4. тачка 37. Закона (у даљем тексту: Корисник), односно на лица која имају пребивалиште или боравиште на подручју ПП „Русанда” и насеља у непосредном окружењу заштићеног подручја, власнике земљишта и других непокретности, правна и физичка лица и предузетнике који коришћењем непокретности, природних вредности и добара и на други начин обављају делатност или врше послове на подручју ПП „Русанда”, као и на Посетиоце ПП „Русанда”.

Посетилац ПП „Русанда” је лице које из научних, образовних, рекреативних, туристичких, спортских и културних потреба и разлога борави на подручју ПП „Русанда” краће од 15 дана, као и лице у транзиту кроз подручје ПП „Русанда” (у даљем тексту: Посетилац).

Правна или физичка лица која обављају делатност, друге активности и службене радње, живе или бораве на подручју заштитне зоне дужни су да поштују режим заштите установљен Покрајинском скупштинском одлуком којим је прописано да у заштитној зони није дозвољено обављати радове и активности за које се у складу са Законом утврди да могу оштетити популације, заједнице и станишта биљних и животињских врста из члана 2. Покрајинске скупштинске одлуке о проглашењу ПП „Русанда”, нарушити природне процесе и еколошку целовитост подручја или значајно неповољно утицати на естетска и културно- историјска обележја подручја и животну средину.

Члан 3.

Управљање ПП „Русанда” Покрајинском скупштинском одлуком је поверено Установи „Резервати природе“ Зрењанин (у даљем тексту: Управљач).

Члан 4.

За време боравка у заштићеном подручју Корисници и Посетиоци дужни су да се придржавају одредаба овог Правилника, правила унутрашњег реда, упутстава са информативних табли и других ознака, као и упутстава и објашњења или налога Чуvara ПП „Русанда” (у даљем тексту: Чувар) и других овлашћених лица Управљача.

У планирању и предузимању радова и активности на подручју ПП „Русанда” и заштитне зоне, Корисници и Посетиоци дужни су да поштују Закон, Покрајинску скупштинску одлуку и План управљања ПП „Русанда”.

Члан 5.

За коришћење ПП „Русанда” и одређених природних вредности и услуга Управљача, Корисник и Посетилац плаћају накнаду Управљачу, сходно члану 105, 106, 107, 108, 109, 110 и Прилога 5. Закона о накнадама за коришћење јавних добара ("Службени гласник РС", бр. 95/2018 и 49/2019), као и Одлуци о накнадама за коришћење заштићеног подручја Парк природе „Русанда” („Службени лист АПВ“, бр. 20/19).

Члан 6.

Унутрашњи ред ПП „Русанда” Управљач обезбеђује организовањем чуварске службе у складу са Законом и овим Правилником, сарадњом са локалним становништвом, власницима индивидуалнихседа, другим корисницима у спровођењу прописаних режима заштите који су од утицаја за спровођење унутрашњег реда у заштићеном подручју, јавним предузећима и другим привредним субјектима, установама и удружењима грађана, као и сарадњом са органима државне управе и локалне самоуправе.

II КРЕТАЊЕ И БОРАВАК ПОСЕТИЛАЦА

Члан 7.

Улазак и боравак у заштићеном подручју је слободан, у време и на начин утврђен овим Правилником.

За посету заштићеном подручју обавезно је прибављање сагласности од Управљача, што се односи на групне и појединачне посете, као и за дозвољено коришћење природних вредности, научно-истраживачки рад, снимање и фотографисање.

Посетиоци су дужни да код себе имају сагласност, односно улазницу и да је покажу на захтев службеног лица Управљача.

За туристичке посете и дозвољено коришћење ПП „Русанда” наплаћује се накнада у складу са Одлуком о накнадама за коришћење заштићеног подручја Парка природе „Русанда”.

Улазак у ПП „Русанда” моторним возилом може се забранити или ограничити, у складу са посебним прописом (нпр. ако се ради о транспорту опасних материја).

Управљач може краткотрајно заустављати моторна возила на уласку у ПП „Русанда” уколико заснује улазну станицу у складу са чланом 68. Закона. Начин заснивања и рада улазних станица Управљач ће прописати посебним актом, у складу са Законом.

Члан 8.

Кретање на подручју заштићеног подручја дозвољено је по јавним путевима, одређеним стазама, површинама намењеним за спорт и рекреацију и посебно уређених терена за одмор.

Посетиоци и организоване групе Посетилаца заштићеног подручја могу се изузетно кретати и по деловима подручја заштићеног подручја који нису одређени за кретање и боравак Посетилаца уз претходно одобрење Управљача и уз пратњу водича заштићеног подручја.

Забрањен је улазак, односно приступ, без одобрења Управљача или пратње Чуvara ПП „Русанда” на површине, односно, места на којима је Покрајинском скупштинском одлуком и за које је Планом управљања ПП „Русанда” одређен такав режим посете због потребе очувања дивље флоре и очувања, прихране и праћења дивљих животиња.

Када се ради о хитној интервенцији у случају пожара, елементарне непогоде или удеса или наменском коришћењу постојећих путева, одобрење или пратња из става 1. овог члана не мора се прибавити, односно обезбедити већ се те активности пријављују Управљачу.

Члан 9.

Површине, места и објекти из става 3. члана 8. овог Правилника су станишта од приоритетног значаја за заштиту, односно места од посебног значаја за очување строго заштићених врста (баре, водотоци, влажне ливаде), као и површине, места и објекти за реинтродукцију биљних и животињских врста и прихрану птица.

Површине, места и објекте из ст. 1. и 2. овог члана Управљач ће означити на видљив и јасан начин.

Члан 10.

У току кретања и боравка на подручју заштићеног подручја забрањено је:

- кретање ван постојећих путева и уређених и обележених површина и стаза;
- кретање моторних возила изван путева и паркирање изван обележених паркинг простора;
- кретање моторних возила по мраку и условима слабе дневне видљивости;
- бацање и одлагање отпадака ван у ту сврху одређених посуда/мобилијара;
- узнемиравање, непланско сакупљање и уништавање фауне;
- лов на водену пернату дивљач;
- уништавање и непланско уклањање вегетације и дивље флоре, као и нарушавање стања хортикултурних вредности и вртно-архитектонских елемената;
- снимање или фотографисање у комерцијалне сврхе без прописаног одобрења;
- уклањање, уништавање и оштећивање ознака обележавања или обавештења;
- брање или скупљање заштићених биљних и животињских врста, без прописане дозволе;
- уништавање и оштећивање хранилишта, вештачких гнезда и др.;
- уништавање и оштећивање видиковаца и других објеката едукативно-образовног и рекреативног садржаја;
- уношење опасних уређаја, направа или опасних материја којима се може угрозити заштићено подручје или људи;
- вршење радњи којима се угрожава живи свет и животна средина буком, загађивањем ваздуха, тла и воде и других радњи које су Законом и овим Правилником забрањене.

Члан 11.

О коришћењу возила и свим радовима у сврху одржавања објеката, као и о другим активностима унутар ПП „Русанда”, потребно је писменим путем обавестити Управљача.

Члан 12.

О условима кретања, заустављања и паркирања моторних возила, односно, возила на моторни погон, учесници у саобраћају обавештавају се на погодан начин, а деонице путева и места у ПП „Русанда” на којима није дозвољено кретање, заустављање или паркирање моторних возила видно се обележавају.

Забрањена је употреба возила на путевима супротно обавештењу и ознакама из става 1. овог члана.

Члан 13.

Приступ и боравак Посетилаца на отвореном простору дозвољени су у складу са Покрајинском скупштинском одлуком.

Члан 14.

Власници и Корисници земљишта и других непокретности дужни су да допусте приступ и пролаз Чуварима и другим овлашћеним лицима Управљача у вршењу службених радњи, као и лицима која са одобрењем Управљача обављају истраживачке и друге активности у ПП „Русанда”.

Забрањено је спречавање или ометање Чуvara и других овлашћених лица Управљача у вршењу радњи и активности из става 1. овог члана.

III ЗАШТИТА ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ

Члан 15.

На читавом заштићеном подручју забрањује се:

1. заоравање, преоравање и мелиорација травних станишта;
2. уклањање травног покривача са слојем земљишта;
3. узнемиравање, непланско сакупљање и уништавање фауне;
4. лов на водену пернату дивљач;
5. уништавање и непланско уклањање вегетације и дивље флоре, као и нарушавање стања хортикултурних вредности и вртно-архитектонских елемената;
6. изградња рибњака и порибљавање језера Русанда;
7. постављање предајника телевизије и мобилне телефоније у парку, као и других објеката који нарушавају визуелни интегритет парковског простора;
8. изградња, односно постављање надземне инфраструктуре ван подручја Специјалне болнице за рехабилитацију "Русанда", изградња производних објеката, постављање нафтовода, гасовода и продуктовода, изградња постројења за коришћење енергије ветра и друге инфраструктуре која би угрозила еколошке и предеоне карактеристике подручја;
9. радови и активности које мењају водни режим и физичко-хемијске карактеристике слатинских станишта, уколико те промене за резултат имају трајне негативне последице на природне вредности заштићеног подручја;
10. непланско одлагање и складиштење инертног материјала (песак, шљунак, земља и др.) и обављање осталих радова и активности које нису у складу са принципима одрживог коришћења природних ресурса;
11. одлагање свих врста отпадних и опасних материја, као и успостављање транспортне руте опасног отпада;
12. остали радови и активности којима се врши загађивање ваздуха, земљишта, седимента, подземне и површинске воде.

Радови и активности ограничавају се на:

1. могућност промене намене површина (земљишта) и култура, на промене у смеру смањења интензитета коришћења простора (превођење обрадивих површина у пашњаке и сл), формирања заштитног појаса и у сврху ревитализације станишта;
2. формирање новог грађевинског земљишта, на површине неопходне за изградњу објеката предвиђених до покретања поступка заштите важећом просторно-планском документацијом;
3. промена морфологије терена, на планске активности усмерене на уређење обале уз грађевинско подручје насеља и побољшање еколошких услова станишта, као и на потребе коришћења пелоида за рад Специјалне болнице за рехабилитацију "Русанда";
4. уклањање флотантне, субмерзне и приобалне вегетације, на планску сечу и уклањање трске, као и обављање планских активности за потребе управљања каналима;
5. извођење радова за потребе експлоатације минералних сировина, на коришћење пелоида (седимента из језера), термалне и термоминералне воде за потребе Специјалне болнице за рехабилитацију "Русанда";
6. коришћење рекреативних пловних објеката (бројно, временски и просторно), на плански утврђен број одговарајућих пловила, ван периода репродукције строго заштићених дивљих врста, по утврђеној траси/површини унутар режима заштите III степена;
7. коришћење врсте пловних објеката, на коришћење чамаца који се покрећу људском снагом или електромотором и других рекреативних пловних објеката којима се не угрожавају вредности екосистема језера;
8. изградња молова и стационираних плутајућих објеката, на оне за потребе управљања, као и на

плански постављене у оквиру постојећег грађевинског подручја у циљу организовања одрживих видова туризма, рекреације и едукације;

9. изградња нових објеката, на простор у оквиру обухвата Специјалне болнице за рехабилитацију "Русанда" и на максималну спратност објеката од два спрата и поткровља;
10. изградња нових путева ограничава се на плански предвиђене саобраћајнице до покретања поступка заштите, а асфалтирање и бетонирање постојећих некатегорисаних путева ограничава се на простор Специјалне болнице за рехабилитацију "Русанда";
11. лоцирање туристичких и других садржаја и активности, који су потенцијални извори повишеног нивоа буке, вибрација и/или узнемиравања живог света, на просторе који су од обале језера и од границе простора под режимом заштите другог степена удаљени најмање: а) 20 метара унутар грађевинског земљишта и б) 200 метара ван грађевинског подручја;
12. организовање јавних скупова и манифестација, на простор у оквиру Специјалне болнице за рехабилитацију "Русанда";
13. примена техничких решења заштите обале, на планску заштиту унутар грађевинског подручја, која укључује примену еколошки повољних решења (у складу са предеоним карактеристикама језера);
14. садња дрвећа и жбуња, уношење и гајење алохтоних врста, на просторе парковских површина као и на врсте које нису инвазивне у Панонском региону; приликом обнове парковског зеленила ограничава се покривност четинарских врста, на највише 30%;
15. сеча стабала, на плански утврђена појединачна стабла;
16. кретање транспортних возила и пољопривредне механизације, на постојеће путеве и оранице;
17. употреба ђубрива и средстава за заштиту биља, на парковске површине и оранице, у складу са потребама очувања биолошке разноврсности;
18. хортикултурно и грађевинско уређење Парка, на планске активности.

Члан 16.

У режиму заштите II степена радови и активности се ограничавају на коришћење површина искључиво за потребе чуварског надзора, научно-истраживачких радова и приказивања природних вредности заштићеног подручја. Режим заштите II степена укупне површине 397 ha 72a 84 m², односно 34% подручја, обухвата следеће природне целине:

1. Северни крак водног басена Велике Русанде, као и ливаде на сланом земљишту са којима су у непосредном контакту,
2. Мало селиште - Широка слатина,
3. Куманска ледина између пруге и канала,
4. Тривуњић копао (централни део),
5. Бара на локалитету Бабино јајце,
6. Бара испод Бечког брда,
7. Канал Кумане 2(29),
8. Канал К-3-7.

Члан 17.

На површинама на којима је утврђен режим заштите II степена спроводи се активна заштита ради очувања и унапређења природних вредности, посебно кроз мере управљања популацијама дивљих биљака и животиња, одржање и побољшање услова у природним стаништима и традиционално коришћење природних ресурса.

Осим забране радова и активности које су као такве утврђене чланом 35. Закона, на површинама на којима је утврђен режим заштите II степена, забрањује се и:

1. постављање стационараних објеката на језеру и у приобалној зони;
2. организовање јавних скупова и манифестација.

Члан 18.

У режиму заштите III степена забрањене су активности које су забрањене и на читавом заштићеном подручју.

На површинама на којима је утврђен режим заштите III степена, ограничавају се активности које се ограничавају и на читавом заштићеном подручју.

Члан 19.

Управљач ће одговарајућим мерама и активностима из члана 4. Покрајинске скупштинске одлуке, као и применом других одговарајућих мера и активности, подстицати остваривање циљева заштите из члана 2. Покрајинске скупштинске одлуке.

Наведене активности врше се искључиво на основу услова Покрајинског завода за заштиту природе (у даљем тексту: Завод) и сагласности Управљача.

Члан 20.

Биљке и гљиве које живе у слободној природи на подручју ПП „Русанда”, а којима је Правилником о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Службени гласник РС”, бр. 5/2010, 47/2011, 32/2016 и 98/2016) утврђен статус строго заштићених врста, није дозвољено сећи, кидати, ломити, чупати, сакупљати њихово семе и плодове или их на други начин оштећивати и уништавати јединке и станишта.

Животиње које живе на подручју ПП „Русанда”, а којима је Правилником о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака животиња и гљива (у даљем тексту: Правилник о дивљим врстама), утврђен статус строго заштићених врста, није дозвољено растеривати, узнемиравати, хватати, убијати и рањавати, нехотично и намерно тровати, сакупљати јаја и друге развојне облике, уништавати и оштећивати гнезда и остала места и објекте на којима се те животиње размножавају, одгајају младунце, склањају, бораве и хране.

Лице које на подручју ПП „Русанда” и заштитне зоне нађе мртве примерке строго заштићених, односно заштићених врста дивљих животиња или примерке истих који су болесни или озлеђени у мери да нису способне да самостално преживе у природи, свој налаз без одлагања пријављује Чувару заштићеног подручја или другом овлашћеном лицу Управљача. Управљач даље преузима обавезе у вези нађених примерака дивљих животиња и сходно члану 93. Закона обавештава министарство надлежно за послове заштите животне средине или Завод, о чему саставља записник и води евиденцију.

Забрањено је поступање са строго заштићеним врстама дивљих биљака, животиња и гљива супротно одредбама ст. 1. 2. и 3. овог члана.

Члан 21.

Дивље врсте биљака, гљива, лишајева и животиња које су утврђене Уредбом о стављању под контролу сакупљања и промета дивље флоре и фауне („Службени гласник РС”, бр. 31/05, 45/05-исправка, 22/07, 38/08, 9/10 и 69/11) могу се сакупљати на подручју ПП „Русанда” на начин и под условима утврђеним претходно споменутих прописом.

Лица која врше сакупљање дивље флоре и фауне из става 1. овог члана на подручју ПП „Русанда” дужна су да Чувару ПП „Русанда” или другом овлашћеном лицу Управљача пријаве дневне количине и врсте сакупљене флоре и фауне.

За сакупљање дивље флоре и фауне на површинама и местима која су утврђена чланом 9. ст. 1. 2. и 3. овог Правилника, на земљишту у државној својини, као и на земљишту у јавној и задружној својини на коме је Покрајинском скупштинском одлуком утврђен режим заштите III степена потребно је прибавити одобрење Управљача.

Строго заштићене и заштићене врсте је могуће сакупљати увек уз претходно добијену сагласност надлежног Покрајинског секретаријата и мишљење Завода.

Одобрење из става 4. овог члана може се привремено ускратити или ограничити због потребе очувања флоре и фауне.

Забрањено је сакупљање дивље флоре и фауне супротно одредбама ст. 1. 2. 3. 4. и 5. овог члана.

Члан 22.

Врсте дивље флоре и фауне чије је коришћење и заштита регулисано прописима из области шумарства, пољопривреде и ловства могу се на подручју ПП „Русанда” и заштитне зоне користити на начин и под условима из тих прописа.

За приступ и боравак на местима у ПП „Русанда” која су утврђена чланом 9. ст. 1 и 2. овог Правилника, ради коришћења дивље флоре у оквиру допуштених активности пољопривреде, потребно је прибавити одобрење Управљача.

Члан 23.

Забрањено је без одобрења Управљача у хранилиштима, или на другим локацијама, остављати угинуле или убијене животиње и њихове делове, кланички отпад и прерађевине.

Члан 24.

Управљач ће на погодан начин јавно приказати и учинити доступним Корисницима и Посетиоцима спискове строго заштићених и заштићених врста дивље флоре и фауне из члана 20. и 21. овог Правилника са информацијама од значаја за њихово препознавање, заштиту и режим коришћења.

Члан 25.

Забрањено је оштећивати и уништавати предмете и објекте који имају културно-историјску вредност, односно својство или статус евидентираног или утврђеног културног добра. У случају да се примети да је неки од ових објеката претрпео оштећење или уништење, потребно је обратити се надлежној институцији која се бави заштитом споменика културе (Завод за заштиту споменика културе Зрењанин).

Члан 26.

За радове и активности, односно пројекте са могућим значајним утицајем на животну средину, спроводи се поступак процене утицаја на животну средину, у складу са Законом, уз обавезно прибављање акта о условима и мерама заштите природе.

За радове и активности, односно пројекте за које се не спроводи поступак процене утицаја на животну средину, а који могу имати утицај на вредности и обележја заштићеног подручја извођач радова, односно носилац пројекта, дужан је да од Завода, прибави акт о условима и мерама заштите природе, у складу са Законом.

Планиране радове и активности, односно извођење пројекта из овог члана, носилац пројекта дужан је да писмено пријави Управљачу заштићеног подручја, који је у обавези да га упозна о могућностима за обављање истих, као и о даљој процедури.

IV ОБАВЉАЊЕ ДЕЛАТНОСТИ И КОРИШЋЕЊЕ ПРИРОДНИХ РЕСУРСА

Члан 27.

На подручју ПП „Русанда” и заштитне зоне није дозвољено обављати радове и активности за које се у складу са Покрајинском скупштинском одлуком утврди да могу оштетити живи свет, угрозити повољно стање природних станишта и стање биолошких и предеоних вредности или онемогућити коришћење заштићеног подручја у интересу науке, образовања, културе, рекреације и одрживог развоја туризма и пољопривреде.

На заштићеном подручју није дозвољено обављати радове и активности за које се утврди да могу нарушити природне процесе и еколошку целовитост подручја или значајно неповољно утицати на естетска обележја предела и животну средину.

Члан 28.

Очување биолошке и предеоне разноврсности станишта унутар агроекосистема и других неаутономних и полуаутономних екосистема спроводи се првенствено очувањем и заштитом рубних станишта, живица, међа, појединачних стабала, група стабала, бара и ливадских појасева, као и других станишта или њихових елемената са очуваном или делимично измењеном жбунастом, ливадском или мочварном вегетацијом.

Пољопривредна делатност, односно обрада земљишта и гајење ратарских и воћарских култура, крмног и индустријског биља, гајење стоке, живине и пчела и друге активности врше се у складу са прописима који регулишу област пољопривреде, ветерине, заштите биља и фито-санитарне заштите, Покрајинском скупштинском одлуком и овим Правилником.

Забрањено је обављати пољопривредну делатност супротно одредбама овог члана.

Члан 29.

Коришћење, заштита и уређење вода и заштита од штетног дејства вода врше се на основу Закона о водама („Службени гласник РС”, број 30/10, 93/12, 101/16, 95/18 и 95/18 - др. закон), прописа донетих на основу наведеног Закона, Покрајинске скупштинске одлуке и овог Правилника.

Очување сталних бара и рестаурација влажних станишта дозвољени су у складу са одредбама Покрајинске скупштинске одлуке и условима заштите природе које прописује Завод.

Члан 30.

Планови управљања водама усклађују се са Покрајинском скупштинском одлуком и Планом управљања ПП „Русанда”.

Управљач и ЈП „Воде Војводине”, односно ВДП „Средњи Банат”, Зрењанин, сарађују у активностима од заједничког интереса за управљање ПП „Русанда” и заштитном зоном на водним подручјима, посебно на усклађивању докумената из става 1. овог члана.

ЈП „Воде Војводине”, односно ВДП „Средњи Банат”, Зрењанин, ставља на увид податке из регистра заштићених области и катастра водних објеката и друге податке од интереса за заштиту и коришћење вода на подручју ПП „Русанда” и заштитне зоне које води на основу законских овлашћења.

V ЛОВ

Члан 31.

Активности из области ловства на подручју ПП „Русанда” и заштитне зоне обављају се у складу са Законом о дивљачи и ловству („Службени гласник РС”, број 18/10, 95/18), прописима донетим на основу тог закона, Законом, Покрајинском скупштинском одлуком и овим Правилником.

На заштићеном подручју забрањује се лов пернате водене дивљачи.

У режиму заштите III степена дозвољене су ловне просторно и временски ограничене активности само на одржавању здравственог стања и бројности популација ловних врста.

Планови и основе из области ловства, као и други програми и планови који се односе на коришћење природних ресурса и простора у заштићеном подручју ПП „Русанда” и заштитне зоне, усагласиће се са Просторним планом Републике Србије, Покрајинском скупштинском одлуком и Планом управљања из члана 13. Покрајинске скупштинске одлуке.

VI СПОРТ, РЕКРЕАЦИЈА И ТУРИЗАМ

Члан 32.

На подручју ПП „Русанда” и заштитне зоне правна и физичка лица могу обављати делатност туризма и угоститељства, односно организовати туристичка путовања и туристичку посету и пружати услуге смештаја, исхране и пића у складу са Законом о туризму („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 99/11- др. закон, 93/2012, 84/2015, 83/2018 - др. закон и 17/2019 - др. закон), прописима донетим на основу тог закона, Законом, Покрајинском скупштинском одлуком, Планом управљања ПП „Русанда” и овим Правилником.

Члан 33.

Туристичке групе и појединци могу у пратњи Чуvara или другог овлашћеног лица Управљача, у складу са Законом, контролисано посећивати и разгледати локалитете и површине на којима је утврђен режим заштите II степена у образовне, рекреативне и општекултурне сврхе.

Управљач може за заинтересоване туристичке групе организовати обилазак других делова подручја ПП „Русанда”.

Намераване посете, односно обилазак из ст. 1. и 2. овог члана пријављују се Управљачу најмање 24 часа раније.

Управљач ће изградити и донети програм презентације ПП „Русанда” којим ће ближе уредити допуштен начин и места посећивања, истовремени број посетилаца на појединим местима и друга питања од значаја за разгледање ПП „Русанда” и упознавање његових вредности, а посебно начин презентације вредности у оквиру активности екотуризма.

Члан 34.

За обављање делатности туризма и угоститељства из члана 33. и за услуге Управљача из члана 34. овог Правилника плаћа се накнада у складу са Одлуком о накнади за коришћење заштићеног подручја ПП „Русанда”.

VII ИЗГРАДЊА ОБЈЕКТА И УРЕЂЕЊЕ ПРОСТОРА

Члан 35.

Изградња објеката и уређење простора на подручју ПП „Русанда” врши се у складу са Законом о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, број 72/09, 81/09, 24/11, 121/12, 42/13- одлука УС, 50/2013 - одлука УС, 98/2013 - одлука УС, 132/2014, 145/2014, 83/2018 и 31/2019), прописима донетим на основу тог Закона, Просторним планом подручја посебне намене заштићених природних добара "Окањ бара" и "Русанда" („Службени лист АПВ”, број 23/18), донетим урбанистичким плановима, Законом, Покрајинском скупштинском одлуком и овим Правилником.

Члан 36.

Планиране радове на изградњи објеката и уређењу простора, носилац радова односно инвеститор (у даљем тексту: Инвеститор) дужан је да писмено пријави Управљачу, сходну члану 57. став 5. Закона

Пријава из става 1. овог члана садржи основне податке о инвеститору, врсти и обиму планираних радова, локацији и власништву на непокретностима.

Управљач ће у року од 15 дана од дана подношења пријаве доставити инвеститору писано обавештење о томе да ли су радови Законом и Покрајинском скупштинском одлуком дозвољени, са упутством о обавези исходавања акта о условима заштите природе, локацијске и грађевинске дозволе.

Управљач ће од инвеститора тражити допуну пријаве уколико се на основу предочених података не може пружити меродавно и квалификовано обавештење.

Инвеститор је дужан да један примерак пријаве почетка грађења објекта достави и Управљачу. Уз пријаву, у којој наводи планирану динамику радова, Инвеститор прилаже акт о условима заштите природе и грађевинску дозволу.

Забрањено је радове на изградњи објеката и уређењу простора изводити, односно обављати без пријаве из става 1. овог члана.

Члан 37.

На основу одредби Закона о планирању и изградњи које се односе на објекте и радове за које се не издаје грађевинска дозвола и на основу акта којим Влада сходно члану 35. став 11. Закона ближе прописује режиме заштите, поступак и начин њиховог одређивања и објекте, радове и активности који су забрањени или ограничени, Управљач ће утврдити и на погодан начин објавити списак радова на изградњи објеката и уређењу простора које Инвеститор није дужан да пријави Управљачу.

VIII ОДРЖАВАЊЕ ЧИСТОЋЕ И УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ

Члан 38.

Одржавање чистоће и управљање отпадом на подручју ПП „Русанда” и заштитне зоне врши се у складу са Законом о управљању отпадом („Службени гласник РС”, број 36/09 и 88/10), прописима донетим на основу тог закона, другим законима и прописима који се односе на отпадне материје, Покрајинском скупштинском одлуком и овим Правилником.

Радови и активности ограничавају се на ефикасно управљање отпадом.

Регионални и локални планови управљања отпадом усклађују се са Покрајинском скупштинском одлуком и Планом управљања ПП „Русанда”.

Члан 39.

Свако је дужан да отпатке које ствара сакупља и одлаже на местима која су посебно уређена односно опремљена и, према потреби, обележена за те намене.

Управљач ће поставити одговарајући мобилијар, односно канте, корпе или кесе за привремено одлагање чврстих отпадака на местима која су предмет посете и организовати њихово пражњење и одвожење изван подручја ПП „Русанда”. Управљач ће иницирати сарадњу са комуналним службама територијално надлежних јединица локалне самоуправе у области одржавања чистоће кроз организовано постављање и редовно пражњење контејнера за смеће на за то одређеним предвиђеним локалитетима.

Члан 40.

У сарадњи са СБ за рехабилитацију „Русанда“ сакупљаће се комунални отпад као и уклањати коров и жбуње који су настали у деловима заштићеног подручја које заједно користе СБ за рехабилитацију „Русанда“ и Управљач ПП Русанда.

IX ОБЕЛЕЖАВАЊЕ И ПОСТАВЉАЊЕ ОЗНАКА, ФОТОГРАФИСАЊЕ И СНИМАЊЕ ФИЛМОВА

Члан 41.

Управљач у року утврђеном Покрајинском скупштинском одлуком и на начин прописан одговарајућим подзаконским актом обележава ПП „Русанда” као заштићено подручје таблама

прописаног изгледа и садржаја које поставља на местима где јавни путеви улазе у ПП „Русанда”, а границе ПП „Русанда” обележавају се прописаним ознакама.

Управљач одговарајућим таблама обележава места и објекте где је приступ и боравак забрањен или ограничен.

Управљач поставља и друге табле и ознаке од значаја за спровођење режима заштите и презентацију вредности ПП „Русанда”, као што су панои, билборди, информативне табле, места за одмор, хранилишта, места за одлагање отпадака и амбалаже и др.

Забрањено је оштећивање или уништавање и уклањање табли и натписа на таблама и других ознака из овог члана, као и њихово заклањање, односно маскирање другим објектима.

Члан 42.

На подручју ПП „Русанда” није допуштено постављање информативних табли са називима правних и физичких лица и рекламних и других паноя без одобрења Управљача, осим постављања службених табли и других ознака које су утврђене посебним прописима. За постављање свих табли и ознака прибављају се услови заштите природе, а о периоду у коме се планира постављање потребно је обавестити Управљача.

За постављање и држање табли и паноя из става 1. овог члана Управљач може наплатити накнаду у складу са посебним актом.

Члан 43.

Фотографисање и снимање тонских и видео записа и филмова на подручју ПП „Русанда” је дозвољено.

За радње из става 1. овог члана које се врше у комерцијалне сврхе потребно је прибавити сагласност Управљача и за њих се плаћа накнада на основу посебног акта који доноси Управљач.

Ради прибављања сагласности из става 2. овог члана, организатор снимања односно заинтересовано лице пријављује планиране активности снимања Управљачу који је дужан да сагласност изда у року не дужем од 15 дана.

За активности фотографисања и снимања заинтересовано лице ће према потреби и обавештењу Управљача прибавити акт о условима заштите природе које издаје Завод.

Управљач може привремено или трајно ускратити сагласност уколико је идентификован значајан неповољан утицај на природне вредности.

Физичко или правно лице које обавља или за чији рачун се обавља снимање фотографија, тонских и видео-записа и филмова који се публикују, односно приказују јавности, осим играних филмова, дужно је да један примерак снимљеног материјала достави Управљачу.

X ИСТРАЖИВАЧКИ И ОБРАЗОВНИ РАД

Члан 44.

На подручју ПП „Русанда” могу се вршити научна и примењена истраживања и образовне активности у природи у складу са законима и прописима који уређују област научних и примењених истраживања и образовања и овим Правилником.

Истраживања и образовне активности из става 1. овог члана допуштено је обављати на начин да се не изазову значајне неповољне промене или униште природне вредности као и да се не загади животна средина.

Члан 45.

За истраживања која могу имати утицај на вредности и обележја ПП „Русанда” и за која је у смислу члана 57. став 3. и 4. Закона неопходно прибавити акт о условима заштите природе које издаје Завод, носилац истраживања прибавља сагласност Управљача.

Да би прибавио сагласност из става 1. овог члана, носилац истраживања пријављује Управљачу планиране истраживачке радове и активности.

Пријава истраживања садржи меродавне податке о врсти, циљу, садржају, локацији, времену трајања, методама, средствима, опреми и алатима, руководиоцу и учесницима истраживања. У пријави се могу навести и услуге, односно помоћ, која се тражи од Управљача.

Уз пријаву истраживања прилаже се акт о условима заштите природе.

Уз пријаву истраживања, за чије извођење је прописана обавеза прибављања дозволе, прилаже се и дозвола надлежног Секретаријата у складу са Законом.

Забрањено је истраживања из става 1. овог члана започети или изводити без прибављене сагласности Управљача.

Члан 46.

Управљач може у поступку издавања сагласности одредити друго време од оног које је наведено у пријави ако оцени да постоји ризик по природне вредности, безбедност и здравље људи, о чему обавештава подносиоца пријаве пре издавања сагласности.

Управљач из разлога наведених у ставу 1. овог члана или непоштовања прописаних услова може писмено наложити прекид истраживачких радова и активности.

Члан 47.

О истраживањима у области пољопривреде и педологије, хидрологије, климатологије и метеорологије, животне средине, туризма, саобраћаја, енергетике, просторног и урбанистичког планирања, демографије, културних добара и у другим областима за која се по посебним законима не прибавља сагласност Управљача, потребно је да носилац истраживања благовремено писмено обавести Управљача. Обавештење садржи исту врсту података као и пријава истраживања.

Управљач ће одмах, а најкасније у року од два дана пружити писмени одговор подносиоцу обавештења да је упознат са планираним истраживањима, могућностима пружања тражених услуга и помоћи, дати препоруке у вези поштовања правила унутрашњег реда и упутити подносиоца обавештења на евентуалну обавезу прибављања акта о условима заштите природе.

Забрањено је истраживања из става 1. овог члана започети или изводити уколико се о њима не обавести Управљач.

Члан 48.

Образовне активности на подручју ПП „Русанда”, као што су школа у природи, теренска настава и семинари и стручне екскурзије потребно је благовремено писмено пријавити Управљачу.

Активности из става 1. овог члана не могу започети пре него што Управљач потврди пријем пријаве тих активности. Пријава намераваних образовних активности мора садржати релевантне податке о врсти, циљу, садржају, времену трајања, организатору и броју учесника. У пријави се могу навести и услуге, односно помоћ, која се очекује од Управљача.

Управљач ће одмах, а најкасније у року од два дана писмено потврдити пријем пријаве образовних активности и обавестити подносиоца пријаве о посебним условима заштите природе и животне средине приликом обављања активности, ако их има, као и о могућностима и условима пружања тражених услуга или помоћи.

Члан 49.

У року од 15 дана по завршетку теренских истраживачких радова и образовних активности, носилац истраживања, односно организатор образовних активности, дужан је да Управљачу достави кратак извештај о току и главним резултатима спроведених истраживања и образовних активности.

О завршетку елабората, односно публикавању резултата о извршеним истраживањима, носилац истраживања дужан је да обавести Управљача у року од 15 дана као и да тај елаборат или публиковани рад достави Управљачу.

Ономе ко благовремено не поднесе извештај из става 1. односно не достави обавештење и елаборат или рад из става 2. овог члана, Управљач може ускратити сагласност за наредна истраживања, односно обавештење и услуге за обављање образовних активности.

XI ЧУВАРСКА СЛУЖБА

Члан 50.

Управљач је дужан да обезбеди унутрашњи ред и чување заштићеног подручја у складу са овим Правилником, уз сагласност надлежног Покрајинског секретаријата. Спровођење правила унутрашњег реда обезбеђује и непосредни надзор на подручју ПП „Русанда” врши чуварска служба.

Чуварску службу чине, односно, послове чуварске службе у својству лица са законским овлашћењима и обавезама, непосредно обављају Чувари. Чувар може истовремено обављати и послове водича.

Број Чуvara утврђује Управљач актом о систематизацији послова и радних места, а врста и обим конкретних послова које чувар обавља утврђује се уговором о раду или другим појединачним актом, у складу са Законом.

Члан 51.

За време службе, чувар носи службену одећу, односно униформу прописану Правилником о службеној одећи чувара заштићеног подручја ("Сл. гласник РС", бр. 117/2014).

Члан 52.

Чувар поседује службену легитимацију којом доказује идентитет, статус службеног лица и овлашћења у складу са Правилником о обрасцу службене легитимације чувара заштићеног подручја ("Сл. гласник РС", бр. 117/2014).

Чувар је дужан да у вршењу одговарајућих службених радњи претходно покаже службену легитимацију.

Службену легитимацију чувару издаје Управљач на обрасцу који прописује надлежни Министар.

О издатим легитимацијама Управљач води евиденцију.

Чувар који је престао да врши чуварску службу дужан је да службену легитимацију у року од 3 дана од дана престанка службе врати Управљачу, коју ће Управљач одмах поништити и ту чињеницу унети у евиденцију из става 4. овог члана.

У случају губитка или нестанка службене легитимације чувар је дужан да о овоме одмах обавести Управљача.

Изгубљена или нестала легитимација оглашава се неважећом у „Службеном гласнику Републике Србије” и брише се из евиденције о издатим легитимацијама, а чувару се издаје нова легитимација.

Члан 53.

Рад чуварске службе организује се на терену тако што чувар врши непосредни надзор и контролише спровођење правила унутрашњег реда.

Чувар свакодневно врши обилазак делова терена или терен у целости. Чувар има право и обавезу да изврши потребну службену радњу у било ком чуварском рејону на подручју ПП „Русанда”.

Рад чувара повремено и по потреби организује се у пару или са више чувара истовремено, кроз рад у сменама или дежурства, патролни обилазак и стационарне контроле или комбиновањем наведених метода, односно другом применом теренског рада.

Члан 54.

У вршењу чуварске службе, дужност чувара је да:

- 1) прати односно надгледа кретање и активности Посетилаца и других Корисника, посебно:

- контролише градњу, реконструкцију и доградњу објеката, транспорт грађевинског материјала и друге радове који се у складу са законом сматрају изградњом објеката,
 - надгледа коришћење минералних сировина,
 - контролише коришћење флоре и фауне, односно сакупљање и брање биљака, гљива и животиња и њихових развојних облика и шумских плодова и др.,
 - прати лов, гајење и коришћење дивљачи,
 - контролише употребу моторних возила,
 - надгледа постављање монтажних и привремених објеката,
 - регулише улазак у зоне, места и објекте у којима је посета забрањена или ограничена,
 - надгледа камповање и логоровање,
 - контролише ложење ватре на отвореном и примену правила и мера заштите од пожара,
 - надгледа организацију и одвијање спортских такмичења и других манифестација.
- 2) прати стање биљних и животињских врста и других вредности ПП „Русанда” и води евиденцију о њима;
 - 3) пружа помоћ и сарађује са локалним становништвом и другим носиоцима стварних права на непокретностима у циљу заштите природе, решавању имовинско- правних односа и накнади штете услед ускраћивања или ограничавања права коришћења и примене мера заштите;
 - 4) пружа податке, помоћ и услуге Посетиоцима при обиласку и разгледању ПП „Русанда”;
 - 5) прати и пружа друге потребне услуге организаторима и учесницима научних и других истраживања и образовних активности;
 - 6) сарађује са корисницима природних ресурса и привредним субјектима, посебно у области пољопривреде, водопривреде, енергетике, рударства и туризма;
 - 7) сарађује са надлежним инспектором и обавештава о стварима из његове надлежности;
 - 8) сарађује се органима унутрашњих послова и према указаној потреби тражи њихову помоћ;
 - 9) саставља записник, обавештава Надзорника и Руководиоца и обавља друге овде неспоменуте послове, у складу са Законом и актом Управљача;
 - 10) обавештава други надлежни орган о извршењу забрањених, односно противправних радњи, које су регулисане прописима из надлежности тог органа и о њиховим извршиоцима уколико су познати.

Члан 55.

Када чувар утврди или основано предпостави да је Посетилац, односно, Корисник заштићеног подручја учинио радњу супротно правилима унутрашњег реда или мерама заштите природе прописаним у складу са Покрајинском скупштинском одлуком и Законом, овлашћен је да:

- легитимише лице затечено у вршењу недозвољених радњи, а лице затечено без личних исправа чији му идентитет није познат, приведе надлежном органу унутрашњих послова;
- затражи да му лице предочи/ покаже сагласност, дозволу, одобрење, пријаву радова, улазницу или други документ којим доказује статус Корисника, односно Посетиоца, и неко од права у вези радова и активности које обавља;
- изврши преглед свих врста возила и твара;
- изврши сваки преглед, осим станова и других просторија, за чији је преглед потребан судски налог, а посебно преглед:
 - пртљага и личних ствари и
 - алата и средстава за сакупљање биљака и животиња;
- привремено одузме предмете и средства којима је извршен прекршај или кривично дело и предмете који су настали или прибављени извршењем таквог дела, укључујући делове и примерке живог и неживог света, као и да ове предмете, без одлагања, преда Управљачу заштићеног подручја ради чувања;
- затражи успостављање претходног стања, односно нареди мере за спречавање и уклањање штетних последица, а посебно:
 - привремено забрани радове и активности које се обављају без прописаних сагласности или одобрења,
 - забрани на лицу места радове и активности које се обављају противно одредбама овог Правилника и правилима противпожарне заштите,

- нареди пуштање на слободу, односно враћање у природу, здравих и неповређених примерака животиња уколико је то за њих безбедно.

Члан 56.

Када утврди радњу учињену супротно правилима унутрашњег реда или мерама заштите природе прописаним у складу са законом, чувар саставља записник.

Садржај записника или опис који се уноси у записник је саопштавање оног што је затечено, нађено, утврђено или на други начин прибављено и констатовано.

У садржај се обавезно уносе:

- подаци о извршиоцима недозвољене радње, а ако је извршилац непознат то се констатује уз основану претпоставку о могућем извршиоцу;
- начин и време извршења радње, средства и алати којима је радња извршена;
- подаци о сведоцима и другим расположивим доказима ако постоје;
- настала штета, документована што прецизнијим подацима и по могућству фотографијом;
- подаци о привремено одузетим предметима и средствима којима је извршен прекршај или кривично дело и предметима који су настали или прибављени извршењем таквог дела, укључујући делове и примерке живог и неживог света.

Записник је састављен у оноликом броју примерака колико захтева конкретна ситуација, а ако је контроли присутна нека друга заинтересована страна, један примерак записника уручује се и њој.

Управљач ће прописати образац записника из овог члана.

Члан 57.

О привремено одузетим предметима из члана 56. чувар издаје потврду са тачним подацима о врсти и количини.

Управљач обезбеђује услове за одржавање и чување привремено одузетих предмета, и предузима радње за даље поступање за примерцима одузетих и нађених животињских или биљних врста, минерала, кристалних творевина, фосилних остатака и артефаката, укључујући њихово збрињавање док се ствар не реши.

О привремено одузетим предметима Управљач води евиденцију са подацима о врсти, количини, разлогу привременог одузимања, лицу коме су предмети привремено одузети и чувару који је предмете привремено одузео.

Члан 58.

Чувар у вршењу службе поступа стручно, ауторитативно и одговорно, у складу са овлашћењима која има, водећи посебно рачуна о угледу Управљача.

Чувар води дневник, односно евиденцију дневних активности, чији садржај прописује Управљач.

Члан 59.

Чувар полаже стручни испит у складу са програмом који прописује надлежни Министар.

Управљач сам организује или на други начин обезбеђује обуку, стручно усавршавање и проверу знања и вештина Чуvara.

Члан 60.

Чувар је опремљен и радном одећом, средствима везе и превоза, потребним апаратима и инструментима и алатом, у складу са посебним актом Управљача.

Члан 61.

На основу записника и обавештења Чуvara о учињеној забрањеној односно противправној радњи, Управљач сходно стеченим околностима, врсти дела и статусу починиоца подноси одговарајућу пријаву или захтев за покретање прекршајног поступка.

XII ПРОТИВПОЖАРНА ЗАШТИТА

Члан 62.

На подручју ПП „Русанда” и заштитне зоне планирају се и спроводе мере заштите од пожара у складу са Законом о заштити од пожара („Службени гласник РС”, број 111/09, 20/15, 87/18 - други закон, 87/18 и 87/18 - други закон), Планом управљања ПП „Русанда” и плановима заштите од пожара.

Управљач доноси план заштите од пожара за подручје ПП „Русанда” сходно члану 47. Закона о заштити од пожара и одредбама Покрајинске уредбе о разврставању објеката, делатности и земљишта у категорије угрожености од пожара („Службени гласник РС”, број 76/10).

Планом и програмом управљања ПП „Русанда” утврђују се приоритетни, односно годишњи оперативни задаци противпожарне заштите.

Управљач ће на погодан начин објавити, односно јавно истакнути, изводе из планова заштите од пожара, са основним правилима противпожарне заштите и поставити одговарајуће ознаке на терену.

XIII ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 63.

Надзор над применом овог Правилника врши надлежни Покрајински секретаријат.

Члан 64.

Управљач ће најкасније у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог Правилника донети акта предвиђена овим Правилником.

Члан 65.

Управљач ће извод из овог Правилника, са основним правилима унутрашњег реда и забрањеним радњама/ активностима истакнути на погодан и видан начин у насељима, туристичким центрима и локалитетима, објектима Управљача и на другим местима бројнијег окупљања и чешћег проласка Посетилаца и Корисника.

Члан 66.

Овај Правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу АПВ”, уз претходно прибављену сагласност надлежног Покрајинског секретаријата.